

Atgal į Lietuvą

Nuotraukoje matome vyrą- mano dėdę Vincą Meškauską. Vincas Meškauskas gimė 1910m. spalio 9 dieną, Telšių apskrityje Alsėdžių valsčiuje, Šarnelių kaime. V. Meškauskas 1935m. vedė . Kai pradėjo gerėti V.Meškausko gyvenimas, prasidėjo sovietinė okupacija - 1939-1940m. jau buvo okupuota mūsų Lietuva. Vincas Meškauskas buvo didelis Lietuvos patriotas ir Lietuvos gynėjas. Dėdė su bendraminčiais ir bičiuliais buvo pasidarę bunkerį, taip pat turėjo nemažai ginklų, kaip patys sakė, nuo rusų apsiginti. Naktį slapčia eidavo atsineši maisto – pirmą sykį pasisekė gerai, o antrą kartą nepavyko išvengti pavojaus. 1944m. spalio 28 dieną prie savo namų buvo areštuotas penkių rusų ir dviejų lietuvių. Į Telšių kalėjimą kontražvalgyba dėdę atvežė 1944m. lapkričio 1 dieną - ten prasidėjo pirmosios kančios.

Tardymai buvo labai žiaurūs, paprastai jie vykdavo naktimis. Tardytojas buvo rusas – jis klausinėjo, o du sribai lietuviai pasimaivydami mušė, spardė kaip įmanydami. Tardytojas liepė pasakyti , kur yra ginklai, bunkeris ir kiti, anot jų, banditai. Visi tardymai buvo žiaurūs, bet paskutinis

baisiausias- nuo pirmo smūgio dėdė neteko sąmonės. Naktį išnešė ant neštuvų, įmetė į kambarą ir be sąmonės Vincas Meškauskas išbuvo beveik visą parą. Buvo labai sumuštas, pusė plaukų nurauta. Taip dėdė ir kentėjo, bet nė vieno neišdavė. Paskui V.Meškauskas tardomas daugiau nebuvo. 1945m. vasario 16d. Lietuvos nepriklausomybės dieną su antrankiais buvo pristatytas karo tribunolui ir nuteistas 10 metų katorgos lagerių ir 5 metus be teisės grįžti į Lietuvą. Tais laikais žmonių pavardėmis nevadino- jie buvo numeriai. Vinco Meškausko numeris- E89, prisiūtas ant drabužių nugaros. Į lagerį išvežė 500 kalinių, iš jų išgyveno 150. Ypač greitai mirdavo tie, kurie rūkė. Lageryje žmonės buvo žeminami, vertinami blogiau nei už gyvulius. Tokį gyvenimą Vincui Meškauskui teko išgyventi 8 metus. Kiek vėliau žmones pradėta vadinti vardais- E89 tapo Vincu, valgis kiek pagerėjo.

Praėjus 10m. Vincas Meškauskas buvo atlikęs bausmę. Du sargybiniai dėdę Vincą palydėjo į geležinkelio stotį, įsodino į specialų vagoną ir nuvežė į Pečiorą. Ryte komendantas nuvedė į komendatūrą, išdavė dokumentą, kurį reikėjo pasirašyti, jog iš Pečioros niekur neišvyks. Tremtis prasidėjo 1955m. rugsėjo mėnesį. Būdamas tremty dėdė susirado darbą. Praėjus trimis metams Vincas Meškauskas pasistatė namą. Pasistačius namą, pas jį pradėjo rinktis lietuviai. Dėdės namai tapo lietuvių skleidimosi židiniu. Ten jie bendravo, dainavo lietuviškas dainas. Vieną sykį uždainavo Lietuvos himną - V.Kudirkos „Tautiška giesmė“. To buvo galima tikėtis-kažkas dėdę įskundė kaip namo šeimininką ir iškvietė į vykdomąjį komitetą. Dar pridėjo 5 metus tremties be teisės įvažiuoti į Lietuvą (visa tai buvo įrašyta pase). Vincui Meškauskui nuo 1944m. spalio 9d. blogiausia buvo ne lageris ir tremtis, o buvimas be Tėvynės.

Pasibaigus tremties metams Vincas Meškauskas nieko nelaukdamas sugrįžo į Lietuvą. Be Tėvynės reikėjo išbūti 39 metus. Kai susikūrė sąjūdis, įsijungė į jo veiklą. Širdis džiaugėsi, kad gali bent šiuo tuo padėti Lietuvai. Dėdė Vincas Meškauskas mirė 2000m. birželio 17 dieną. Dabar galime didžiuotis, kad turime nepriklausomą Lietuvą, prie kurio laisvės ir nepriklausomybės prisidėjo ir mano dėdė.

Patricija Aitmanavičiūtė, Klaipėdos „Versmės“ progimnazijos 8f klasės mokinė